

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

صورتجلسه کمیسیون کارآفرینی، اقتصاد دانش بنیان و بهبود محیط کسب و کار

رئیس کمیسیون: نوید امجد	تاریخ جلسه : ۱۴۰۳/۰۲/۰۱	محل نشست: اتاق بازرگانی تبریز	ساعت شروع : ۱۱:۳۰	ساعت اختتام : ۱۳:۳۰
----------------------------	----------------------------	----------------------------------	-------------------	---------------------

اعضای جلسه : مطابق لیست پیوستی

دستور جلسه :

- تدوین برنامه کمیسیون برای سال ۱۴۰۳
- بررسی قوانین محل کسب و کار (لیست مواد خام و نیمه خام و عوارض و کسورات موضوعه)
- بررسی پیشنویس "سند نقشه راه دانش بنیان شدن اقتصاد"
- تشکیل کمیته بهبود فضای کسب و کار

صورت مذاکرات :

نوید امجد، رئیس کمیسیون کارآفرینی، اقتصاد دانش بنیان و بهبود محیط کسب و کار ابتدا با اشاره به لزوم تعیین برنامه کمیسیون در ابتدای سال گفت: سیاست گذاری و تدوین نقشه راه کمیسیون برای سال ۱۴۰۳، در راستای شفاف سازی وظایف و تعیین اهداف کمیسیون در دستور کار قرار گرفته است تا از این طریق بتوان در مسیری که منجر به فعالیت های خروجی محور شود فعالیت کرد. امجد در ادامه با اشاره به اینکه یکی از اصلی ترین وظایف کمیسیون، فعالیت در راستای بهبود فضای کسب و کار است گفت: با توجه به وضعیت نامساعد فضای کنونی کسب و کار کشور و رتبه استان در کل کشور، بهبود فضای کسب و کار بسیار دشوار است. امجد افزود: در رابطه با بهبود فضای کسب و کار یک دیدگاه کیفی و یک دیدگاه کمی و آماری وجود دارد. بنابراین باید به این نکته توجه کرد که بهبود آماری رتبه کسب و کار صرفاً به منظور بهتر جلوه دادن وضعیت بوده و هیچ نقشی در بهبود شرایط موجود ندارد. بنابراین در شرایط کنونی کشور، وضعیت رقابتی تنگاتنگی حاکم نبوده و نیازمند استراتژی های توسعه ای پیچیده ای نیست. از این رو کوچکترین اقدامات نیز می تواند منجر به نتایج بهتری شود.

در ادامه، امجد با اشاره به وضعیت نامطلوب اقتصاد دانش بنیان استان نیز گفت: یکی از مهم ترین مسایل در بهبود اقتصاد دانش بنیان استان جلوگیری از تشتت آراء و ایجاد همگرایی بین نهادهای مربوطه است. در این راستا نیازمند تدوین یک برنامه مدون هستیم تا بتوان از این طریق در پایان سال، عملکرد کمیسیون را بررسی کرده و اقدامات پیش بینی شده را مورد ارزیابی قرار داده و در نهایت میزان عملیاتی شدن برنامه ها نیز قابلیت اندازه گیری داشته باشد. علاقه مندییم تدوین برنامه کمیسیون با مشارکت اعضای کمیسیون انجام شود. برای همین منظور از اعضای کمیسیون خواهشمندیم طی ده روز آینده نظرات و پیشنهادات خود مبنی بر برنامه کمیسیون را در اختیار دیرخانه کمیسیون قرار دهند.

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

در ادامه با استماع نظرات حاضرین در جلسه در خصوص نحوه پیشبرد جلسات کمیسیون در سال ۱۴۰۳، اولویت های کمیسیون در سال جاری و تقویم زمانی جلسات کمیسیون بحث و گفتگو شد.

چواد آپار، عضو کمیسیون با اشاره به لزوم نقش آفرینی اتاق در بهبود فضای کسب و کار و اقتصاد دانش بنیان گفت: ابتدا باید نقش اتاق به عنوان پارلمان بخش خصوصی در بهبود فضای کسب و کار و رشد اقتصاد دانش بنیان استان با استفاده از ظرفیت افراد خبره و توانمندی های اتاق مورد بررسی قرار گیرد.

آپار با تأکید بر لزوم پایش قوانین محل کسب و کار گفت: عمده مشکلات کسب و کارها به دلیل قوانین محل و گاهاً خلق الساعه است. بنابراین می توان از ظرفیت هوش مصنوعی در پایش قوانین محل کسب و کار نیز استفاده کرد. به این صورت که قوانین به صورت هوشمند پایش شده و آن دسته از قوانین، آیین نامه ها و بخش نامه هایی که در تضاد با هم هستند استخراج و از پیشنهادات هوش مصنوعی بهره مند شد.

سختاوت خیرخواه، نایب رئیس کمیسیون کارآفرینی، اقتصاد دانش بنیان و بهبود محیط کسب و کار گفت: بر اساس ماده ۴ قانون بهبود فضای کسب و کار، اتاق ها موظف هستند به منظور اطلاع سیاستگذاران از وضعیت محیط کسب و کار در کشور، شاخص های ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین و به طور سالانه و فصلی حسب مورد به تفکیک استان ها، بخش ها و فعالیت های اقتصادی، سنجش و اعلام نمایند.

بنابراین کمیسیون در چارچوب این قانون موظف هست شاخص هایی که در کسب و کار تأثیرگذار هستند تدوین و یا بررسی کرده و به اطلاع سیاستگذاران برساند.

جعفر احمدی شالی، مدیر عامل صندوق پژوهش و فناوری استان آذربایجان شرقی در خصوص وضعیت استان در حوزه شرکت های دانش بنیان گفت: استان با ۳۵۲ شرکت دانش بنیان رتبه ۵ در کل کشور را به خود اختصاص داده است. شالی با تأکید بر نقش سرمایه گذاری خطرپذیر در اکوسیستم نوآوری استان گفت: شرکت مس رفسنجان و فولاد مبارکه اصفهان نسبت به تأسیس صندوق VC اقدام کرده اند. ایجاد چنین صندوقی در استان نیز پیشنهاد شده اما متأسفانه تاکنون هیچ گونه اقدامی نشده است. انتظار از دولت و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری جهت تأمین منابع مالی شرکت های دانش بنیان منطقی نبوده و باید از ظرفیت بخش خصوصی در این عرصه استفاده شود. در این راستا ایجاد مشوق های مالیاتی موجبات رغبت بخش خصوصی را فراهم کرده است.

مهرداد خدادادی، دبیر انجمن اپکس (صادرکنندگان محصولات هیدروکربنی استان) گفت: منشاء تمام مشکلات اقتصادی، دخالت های دولت در فعالیت های بخش خصوصی است. باید مالکیت به بخش خصوصی تفویض داده شده و دولت تنها در راستای ارائه برنامه های راهبردی اقدام کند.

متأسفانه اخیراً با راه اندازی سامانه مؤدیان و ارزش افزوده ای که راه اندازی شده است شاهد ایراداتی در سامانه مذکور هستیم که در صورت عدم رفع، فعالین اقتصادی در رسیدگی های مالیاتی با چالش مواجه خواهند شد. ثبت فروش داخلی در سامانه مؤدیان توسط مؤدی انجام گرفته است ولی مجدداً دریافت وجه که توسط دستگاه های پوز انجام می شود نیز به فروش اضافه شده است. این فرآیند باعث دو برابر جلوه دادن فروش و مطالبه مالیات بر ارزش افزوده شده است.

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

همچنین در مواردی که برگشت فروش در سامانه مؤدیان ثبت شده است، در فراخوان سامانه ارزش افزوده امکان حذف و اصلاح این موارد وجود نداشته و برای این اقلام نیز ارزش افزوده مطالبه می شود. با مراجعه به ادارات کل و پشتیبانی سامانه مؤدیان جهت حل این مشکل اعلام کردند یک فروش منفی و یک فروش دیگر در اظهار نامه ثبت و به صورت دستی موارد فوق اصلاح شود. اما همانطور که مستحضر هستید این موارد در زمان رسیدگی های مالیاتی باعث بروز مشکلات عدیده ای برای واحدهای تولیدی خواهد شد. خدادادی هم چنین به مشکلات تولیدکنندگان عضو انجمن اپکس اشاره کرد و گفت: اعضای انجمن اپکس، ضایعات پتروشیمی را به کالایی با ارزش افزوده بالا تبدیل کرده و صادر می کنند اما متأسفانه این شرکت ها هیچ گونه حمایتی از سوی دولت دریافت نمی کنند. به عنوان مثال شرایط یکسان برای رفع تعهد ارزی تولیدکنندگان انجمن اپکس با شرکت پتروشیمی و یا پالایشگاه نفت که مواد اولیه آن توسط دولت تأمین می شود لحاظ می شود که به نظر این امر باعث اجحاف در حق واحدهای هیدروکربنی است.

نوید ابادر، رئیس انجمن فولاد استان با اشاره به اینکه کشورهای پیشرو اقتصادی با شرکت های ایرانی معامله نمی کنند گفت: ابتدا باید بتوانیم ارزش افزوده ای برای عرضه کردن خلق کنیم. بهترین نوع عرضه، جلوگیری از دلارپاشی و یا واردات تکنولوژی است. ابتدا باید برنامه دقیق و شفاف از میزان حجم دلار مصرفی برای حوزه های مختلف، میزان واردات، نیاز کشور و ... تهیه شود. تهیه چنین جدولی باعث ایجاد شفافیت و ایجاد انگیزه در شرکت های دانش بنیان خواهد شد. پس از آن در مرحله ارزیابی عملکرد می توان پی برد که برنامه ریزی و اهداف تعیین شده موجب ایجاد چند شرکت دانش بنیان عمل گرا شده است. اگر این مهم محقق نشود باید عرضه یابی صورت گرفته و علل آن به خوبی مشخص شود.

نوید امجد، رئیس کمیسیون کارآفرینی، اقتصاد دانش بنیان و بهبود محیط کسب و کار در خصوص لیست مواد خام و نیمه خام و عوارض و کسورات موضوعه گفت: متأسفانه در کشور ۴ لیست از مواد خام و نیمه خام توسط نهادهای مختلف به شرح زیر تهیه و ابلاغ شده است.

- ۱- فهرست بند (۱) ماده (۸) آیین نامه اجرایی تبصره (۶) بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز که این فهرست جهت بازگشت ارز حاصل از صادرات در سامانه نیما توسط کمیته اقدام ارزی تدوین شده است.
- ۲- فهرست موضوع ماده (۱۴۱) قانون مالیات های مستقیم تبصره (۲) ماده (۱۰) قانون مالیات بر ارزش افزوده (بخشنامه شماره ۲۲/۹۷/۲۰۰ مورخ ۲۴/۰۲/۱۳۹۷) که توسط سازمان امور مالیاتی جهت استرداد ارزش افزوده و معافیت از ارزش افزوده تدوین و از طریق هیئت دولت ابلاغ شده است.
- ۳- فهرست موضوع بند (ژ) تبصره (۶) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور که در رابطه با اخذ عوارض صادراتی و مالیات، به پیشنهاد وزارت صمت و تصویب هیات وزیران تدوین شده است.
- ۴- فهرست فرآورده های نفتی مشمول ده درصد عوارض ناوگان غیر ایرانی، حمل دریایی جزء (۴) تبصره ۳ ماده (۱) قانون توسعه و حمایت از صنایع دریایی که ۵ سال قبل مصوب شده بود. با این حال در شش ماهه دوم سال گذشته نسبت به اخذ ده درصد عوارض حمل اقدام شد.

وی وجود چندین مرجع برای تنظیم لیست، تصویب لیست و ابلاغ لیست توسط نهادهای مختلف جهت اخذ عوارض را یکی از مهم ترین عوامل ایجاد خلل در فضای کسب و کار دانسته و گفت: پیشنهاد می شود از طریق شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان جهت تعیین یک مرجع واحد برای تنظیم لیست، تصویب لیست و ابلاغ لیست اقدام شود.

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

همچنین نوید امجد به بررسی موضوع بند (پ) ماده ۹۹ برنامه توسعه هفتم پرداخت و گفت: بر اساس این قانون به منظور اجرای قانون جهش تولید دانش بنیان و توسعه زنجیره ارزش تولید و عبور از خام فروشی، صادرات کلیه مواد و محصولات معدنی، صنایع معدنی فلزی و غیر فلزی و محصولات نفتی، گازی پتروشیمی مندرج در فهرستی که توسط وزارت صنعت و معدن و تجارت و با همکاری وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و نفت و معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد در تمام نقاط کشور مشمول مالیات بر درآمد شده و حداقل نیم درصد (۰/۵) از ارزش صادراتی آن ها به عنوان عوارض صادراتی أخذ و به حساب خزانه داری کل کشور واریز می شود.

بر اساس سنوات قبلی که تنها لیست مواد خام و نیمه خام، فهرست ۱۴۱ قانون مالیات های مستقیم موضوع تبصره (۲) ماده (۱۰) قانون مالیات بر ارزش افزوده بود، دبیرخانه کمیته مذکور در اتاق بازرگانی مستقر بوده که می توان از مزایای این امر برای پارلمان بخش خصوصی، مکاتبه با انجمن های نفت، گاز و پتروشیمی و انجمن های مرتبط با زنجیره فولاد را برشمرد.

با توجه به اینکه در بند (پ) ماده ۹۹ برنامه هفتم توسعه، هیچ جایگاهی برای اتاق در نظر گرفته نشده و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری که ذینفع عوارض دریافتی از لیست مذکور می باشد جایگزین اتاق شده است، پیشنهاد شد وزارت جهاد کشاورزی، وزارت بهداشت و درمان و اتاق بازرگانی به لیست اعضای کمیته مذکور افزوده شود. از طرفی هیأت وزیران و رییس جمهور به ترتیب به عنوان مرجع تصویب و ابلاغ لیست مواد خام و نیمه خام تعیین شوند.

امید ظفر، رئیس کمیسیون معادن و فلزات اتاق در خصوص چالش های صنایع پایین دستی گفت: متأسفانه در صنعت فولاد، صادرات مواد خام و نیمه خام روز به روز افزایش یافته و میزان صادرات صنایع پایین دستی به شدت افت کرده و شرایط مساعدی ندارد. متأسفانه در حالی که در سال ۱۴۰۲، شاهد افزایش ۴۰۰ درصدی صادرات آهن اسفنجی بودیم، تمام واحدهای فولادی کشور با محدودیت تأمین مواد اولیه (آهن اسفنجی) مواجه بودند. طی سال گذشته آهن اسفنجی با مبلغ ۲۳۰ دلار از ایران صادر می شد. در حالی که ورق فولادی که برای تولید آن در داخل کشور با کمبود تأمین مواد اولیه (آهن اسفنجی) مواجه بودیم با مبلغ ۶۵۰ دلار از چین وارد کشور می شد.

بر اساس آمار، اگر چنانچه به همان میزان مواد اولیه ای که در داخل کشور می تواند باعث افزایش تولید شود، شمش های آهن صادر شده و امکان صادرات برای صنایع پایین دستی نیز فراهم شود، می توان نقش بسیار مهمی در اقتصاد کشور ایفا کرد. ظفر صادرات مواد خام و نیمه خام را یکی از مهم ترین چالش های کشور دانست و گفت: با توجه به شرایط موجود و تراز تجاری منفی اگر به سمت صادرات صنایع پایین دستی و صادرات با ارزش افزوده ای بیشتر حرکت نکنیم، رفته رفته موجب از بین رفتن منابع معدنی کشور، صنایع پایین دستی و در نهایت کاهش اشتغال خواهیم بود.

قهرمان موحدی نوجه دهی، معاون بانک صنعت و معدن استان در خصوص مشکلات فضای کسب و کار کشور گفت: بهترین راهکار برای کاهش مشکلات کشور، رسیدن به یک زبان مشترک بین قانون گذار، مجری قانون و ارزیابی کننده قانون به عنوان نهاد نظارتی است. متأسفانه در کشور بیشتر تصمیمات بدون اشرافیت کامل به موضوع اخذ می شود. در حالی که لازمه تصمیمات درست، دسترسی به داده و اطلاعات کافی و صحیح می باشد. بنابراین می توان گفت ایجاد زبان مشترک، مفاهیم مشترک و داشتن نگاه سیستمی باعث حل بسیاری از مشکلات و موانع خواهد شد.

دبیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

در حوزه دانش بنیان، متأسفانه برداشت آحاد جامعه از اقتصاد دانش بنیان نگاه تکنیکال به موضوع بوده و چنین برداشت می شود که محصولات دانش بنیان، کالاهایی هستند که با استفاده از تکنولوژی تولید می شوند. در حالی که در حوزه دانش بنیان باید به همان میزان که به تکنولوژی توجه می شود دانش بازار، نیروی انسانی، مدیریت منابع مالی و ... نیز مورد توجه قرار گیرد.

نوید امجد، رئیس کمیسیون در رابطه با پیشنهاد سند "نقشه راه دانش بنیان شدن اقتصاد" گفت: این پیشنهاد قبلاً در کمیسیون مورد بررسی قرار گرفت و نقطه نظرات کارشناسی اعضای کمیسیون در قالب پیشنهادهای کمیسیون به معاونت علمی ریاست جمهوری منعکس شد. پس از تغییرات اولیه مجدداً جهت اعلام نظر فعالین اقتصادی منتشر شده است. خواهشمندیم طی دو هفته آینده پیشنهادات کارشناسی خود را جهت جمع بندی موارد در اختیار دبیر کمیسیون قرار دهید. وی در پایان با تأکید بر لزوم تشکیل کارگروه بهبود فضای کسب و کار به منظور بررسی مسایل و چالش های کسب و کار و ارائه نظرات کارشناسی جهت بررسی موضوعات در جلسات صحن کمیسیون، از اعضاء و حاضرین در جلسه خواست تا طی ده روز آینده پیشنهادهای و نقطه نظرات خود را در خصوص برنامه کمیسیون و کارگروه های تخصصی کمیسیون به دبیر کمیسیون اتاق تحویل دهند.

مصوبات جلسه :

ردیف	متن مصوبه
۱	۱- مقرر شد پیشنهادهای کمیسیون در خصوص مشکلات حوزه مواد خام و نیمه خام جهت بررسی در جلسه صحن شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان به دبیرخانه آن شورا ارسال شود. عناوین پیشنهادها به شرح زیر است: ۱-۱: یک مرجع واحد در سطح کشور برای تنظیم، ابلاغ و تصویب لیست مواد خام و نیمه خام مشخص و معرفی شود. ۱-۲: پیشنهاد شد عضویت اتاق بازرگانی به عنوان عضو کارگروه موضوع بند (پ) ماده ۹۹ برنامه هفتم توسعه پیشنهاد شود.
۲	مقرر شد اعضای کمیسیون نظرات کارشناسی خود در خصوص پیشنهاد سند نقشه راه دانش بنیان شدن اقتصاد را طی ۱۰ روز آینده به دبیر کمیسیون ارائه دهند.
۳	مقرر شد کمیته بهبود فضای کسب و کار با نظر رئیس کمیسیون در ذیل کمیسیون، تشکیل و برنامه خود را به هیئت رئیسه کمیسیون ارائه دهد.
۴	مقرر شد اعضای کمیسیون نظرات و پیشنهادهای خود جهت تدوین برنامه کمیسیون را طی ۱۰ روز آینده جهت جمع بندی به دبیر کمیسیون ارائه دهند.
۵	مقرر شد مشکلات واحدهای تولیدی عضو انجمن اپکس (صادرکنندگان محصولات هیدروکربنی استان) به دبیر کمیسیون جهت هماهنگی و تشکیل جلسه تخصصی ارائه شود.